

Vai klientu datu apstrādei nepieciešama datu subjekta piekrišana?

2018-08-07

Ilze Jankeviča, ZAB "LEADELL Fogels un Vītols", zvērināta advokāte

Lai arī personas piekrišanas nepieciešamība noteiktu darbību veikšanai normatīvajos aktos, piemēram, [Informācijas sabiedrības pakalpojumu likumā](#), Fizisko personu datu aizsardzības likumā (zaudējis spēku 05.07.2018.) utml., bija paredzēta jau iepriekš, jaunu aktualitāti šis institūts ieguvīs līdz ar [Vispārīgās datu aizsardzības regulas](#) (Regula) spēkā stāšanos. Ne viens vien uzņēmējs uzdod jautājumu, vai, piemēram, klientu personas datu apstrādei ir nepieciešama klienta piekrišana.

[Regulā](#) noteikts, ka piekrišana ir viens no fizisko personu datu apstrādes pamatojumiem, kas nodrošina personas datu apstrādes likumību. Tādējādi, piemēram, ja klients ir fiziskā persona un ir nepieciešams apstrādāt tā datus, tad par pamatojumu datu apstrādei var kalpot klienta piekrišana.

Lai piekrišana būtu atbilstoša un izmantojama, tai ir jābūt dotai brīvi (ir brīvas izvēles iespējas, personas neatrodas nesamērīgās pozīcijās), apzināti, nepārprotami un konkrētos nolūkos. Piekrišana noformējama skaidrā un vienkāršā valodā, un pirms piekrišanas saņemšanas datu subjekts ir jāinformē vismaz par pārziņa identitāti, apstrādes nolūkiem, paredzētajiem apstrādājamo datu veidiem, tiesībām atsaukt piekrišanu, attiecīgos gadījumos – par automatizētu lēmumu pieņemšanu (t.sk. profilēšanu), kā arī datu nosūtīšanu uz trešo valsti, ja nepastāv lēmums par aizsardzības līmeņa pietiekamību vai atbilstošas garantijas. Datu subjektam sniedzamajai informācijai ir jābūt nodalītai no citiem neattiecināmiem jautājumiem.

Piekrišanas forma

Runājot par piekrišanas formu, tai ir jābūt sniegtai ar rakstveida apliecinājuma dokumentu vai citām aktīvām un pierādāmām darbībām (ar elektroniskiem līdzekļiem, mutiski utml.), kas acīmredzami apliecina, ka datu subjekts ir devis akceptu datu apstrādei. Praksē uzņēmumi, kas veic klientu klātienes apkalpošanu parasti izmanto rakstveida piekrišanas formas, turpretī, apkalpojot klientus attālināti (piemēram, ar interneta starpniecību) piemērotāks visdrīzāk būs kāds elektronisks risinājums, nodrošinot attiecīgu auditācijas pierakstu saglabāšanu.

Jāņem vērā, ka noteiktos gadījumos [Regulā](#) izvirzīta prasība pēc nepārprotamas piekrišanas saņemšanas. Nepārprotama piekrišana nepieciešama īpašo kategoriju datu (sensitīvie dati) apstrādei, kā arī, ja apstrāde ietver datu nodošanu uz trešajām valstīm, neesot atbilstošām garantijām, vai paredzēta automatizētu lēmumu pieņemšana (t.sk. profilēšana).

Bērna piekrišana

[Regulā](#) un [Fizisko personu datu apstrādes likumā](#) īpaši regulēts jautājums par bērnu piekrišanu attiecībā uz informācijas sabiedrības pakalpojumu tiešu sniegšanu bērnam. Latvijā piekrišana šādā gadījumā ir derīga, ja bērns ir vismaz 13 gadus vecs. Jaunākiem bērniem piekrišana ir derīga tikai tad, ja to devusi vai

apstiprinājusi persona, kurai ir vecāku atbildība par bērnu (vecāks, likumiskais aizbildnis). Tādējādi, ja uzņēmuma klientu lokā ir bērni un, piemēram, tiek veikta elektroniska tirdzniecība un sūtīti komerciāli paziņojumi, tad pirms šādu darbību veikšanas uzņēmumam jānodrošina, ka bērna vecāks vai aizbildnis ir devis piekrišanu (apstiprinājumu).

Datu izmantošanas iespējas

Pārzinis ir tiesīgs veikt personu datu apstrādi tikai tādiem mērķiem, kādi ir bijuši norādīti datu subjektam un kuriem datu subjekts attiecīgi ir devis piekrišanu. Turklāt vienmēr jāievēro arī datu minimizēšanas princips, t.i. personas dati jāapstrādā tikai tādā apmērā, kāds ir nepieciešams konkrētajam mērķim.

Bez tam, neskatoties uz piekrišanas esamību, nedrīkstētu veikt tādu personas datu apstrādi, kas ir aizliegta ar likumu.

Secinājumi

Piekrišana ir tikai viens no personas datu apstrādes pamatojumiem. Lai gan piekrišana ir saprotamāka un var šķist vienkāršāka par citiem datu apstrādes pamatojumiem (piemēram, pārziņa leģitīmās intereses, uz pārzini attiecināma juridiska pienākuma izpilde u.c.), tomēr, ņemot vērā tai [Regulā](#) izvirzītās prasības, kā arī datu subjekta tiesības jebkurā laikā piekrišanu atsaukt, piekrišana var nebūt piemērotākais risinājums. Uzņēmumam kā datu apstrādes pārzinim ir jāizvērtē, kurš datu apstrādes pamatojums tam būtu atbilstošākais konkrētā situācijā un piekrišana jāizmanto tad, ja nav iespējama cita datu apstrādes pamatojuma piemērošana. Tādējādi arī klientu personas datu apstrādei ne vienmēr būs nepieciešams iegūt klienta piekrišanu [Regulas](#) izpratnē.

© 2009 - 2018 SIA "Izdevniecība iŽurnāli"